

ارائه مطالب و نکات مهم درس :

روانشناسی

ویژه دانشجویان رشته روانشناسی

مشخصات منبع :

- کتاب : روان سنجي
- تالیف : حمزه گنجي
- انتشارات: دانشگاه پیام نور

فهرست مطالب

- فصل اول : تاریخچه آزمونها
- فصل دوم : ویژگیهای آزمونها
- فصل سوم : اجرا و نمره گذاری آزمونها
- فصل چهارم : بیان نتایج آزمونها
- فصل پنجم : طبقه بندی آزمونها
- فصل ششم : آزمونهای هوش
- فصل هفتم : آزمونهای استعداد
- فصل هشتم : آزمونهای شخصیت

فصل اول

• تاریخچه آزمونها

سابقه روان سنجي و آزمون سازي

آزمون سازي در روانشناسي سابقه اي نسبتاً طولاني دارد. جيمز مك كين كتل (روانشناس آمريكايي) در سال ۱۸۹۰ كلمه «تست» test «(آزمون) را براي اولين بار به كار برد ، و آلفرد بينه نيز اولين آزمون رواني را (كه آزمون هوش بود) در سال ۱۹۰۵ ارائه داد.

تاریخچه آزمون سازی

گالتون در سال ۱۸۸۴ ویژگیهای خاصی، از جمله دقت، توان عضلانی و زمان واکنش را اندازه گیری می کرد و با استفاده از جدولهای درصدی می توانست توانایی فرد را با گروه وی مقایسه کند. وی پیشگام استفاده از فنون آماری در تحلیل ویژگیهای فردی ، و توسعه آزمونهای روانی است.

تاریخچه آزمون سازی

جیمز مک کین کتل، با تهیه آزمونهایی که توانایی ساده ای را اندازه گیری می کردند، به توسعه آزمون سازی و همچنین کاربرد آسان و همگانی آزمونهایی روانی کمک کرد.

عیب آزمونهایی کتل، فقدان نورم (یا هنجار) بود. بنابراین، با اجرای آزمونهایی وی، محقق نمی توانست در مورد وضعیت آزمودنی نسبت به گروه اش نظر دهد.

تاریخچه آزمون سازی

نخستین آزمون (به معنای امروزی آن) توسط بینه و سیمون تهیه و ارائه شد. این آزمون، هوش را اندازه می گرفت و دارای نورم (یا هنجار) بود. این آزمون در سال ۱۹۰۵ ارائه شد. آزمون مذکور، تا کنون چندین بار تجربه شده است. معروف ترین فرم تجدید نظر شده به آزمون استنفرد-بینه مشهور است.

فصل دوم

ویژگیهای آزمونها

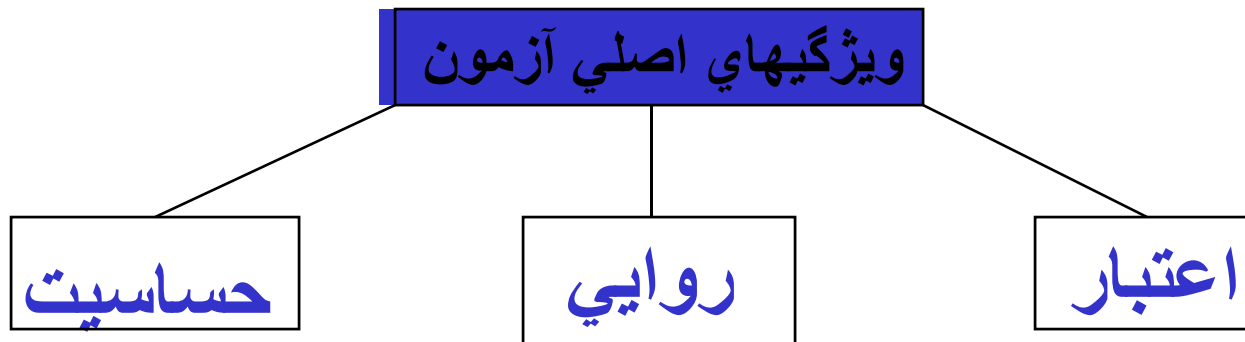
ویژگیهای اصلی آزمون

در شرایطی میتوان گفت که يك **آزمون روانی** داریم که حداقل دارای سه ویژگی زیر باشد:

۱- اعتبار

۲- روایی

۳- حساسیت (با ظرافت تشخیص)

تعريف اعتبار (يا پایایی)

- اگر آزمونی را برای يك آزمودنی چند بار اجرا کنیم، نتایج نسبتاً یکسان و مشابهی به دست آید
- **اعتبار** آزمون، بیانگر پایداری و ثبات نتایج يك آزمون در اجراهای متعدد است.

روشهاي اندازه گيري **اعتبار** يك آزمون

ادعاي سازنده آزمون مبني بر اين كه آزمون وي داراي **اعتبار** است ، كافي نيست ، و لازم است با استفاده از روشهاي مورد توافق ، **اعتبار** آزمون محاسبه شود. روشهاي اندازه گيري و تعيين **اعتبار** آزمون عبارتند از:

اجرای مجدد آزمون

اجرای فرم موازي آزمون

دو نيمه کردن

کودر - ریچاردسون

روشهاي برآورد اعتبار آزمون

۱- روش اجراي مجدد آزمون

در روش اجراي مجدد آزمون به منظور اندازه گيري اعتبار آن ، آزمون را دو بار ، و با فاصله زماني ، اجرا مي كنيم. بين نتايج حاصل از دو بار اجرا ضريب همبستگي محاسبه مي كنيم ، كه آن را « ضريب اعتبار » مي نامند.

تفسير ضريب اعتبار به دست آمده ، بيانگر وجود يا عدم وجود اعتبار است.

سؤال:

آیا در اجرای مجدد آزمون ، ضریب اعتبار به میزان ۱ به دست می آید؟

پاسخ:

خير.

زيرا عوامل متعددي همچون :

تمرين، خستگي، وضعيت عاطفي، و شرايط آزمون بر روي نتايج
آزمون در حال اجراي مجدد تاثير مي گذارد.

مراحل اجرایی محاسبه اعتبار آزمون به روش اجرایی مجدد:

- ۱- آزمون جدید را اجرا کنید
- ۲- پس از اجرای اول، مجدداً (همان ساعت، همان روز یا چند روز بعد) همان آزمون را اجرا کنید.
- ۳- بین نمرات اجرای اول آزمون و اجرای دوم آزمون، ضریب همبستگی محاسبه کنید.
- ۴- ضریب همبستگی را برای ارزشیابی اعتبار آزمون تفسیر کنید.

روشهاي برآورد **اعتبار** آزمون
۲- روش اجراي فرم موازي

در روش فرم موازي ، ضريب همبستگي بين نتايج حاصل از اجراي آزمون جديد و آزموني که از نظر درجه دشواري ، ضريب تشخيص ، و محتواي دروني شبیه آن است ، ملاک تعيين ميزان **اعتبار** آزمون تلقي مي شود.

مراحل اجراي محاسبه اعتبار آزمون به روش فرم موازي:

- ۱- فرم موازي آزمون جديد را بياييد.
- ۲- آزمون جديد و فرم موازي آن را بر روي يك گروه آزمودني اجرا كنيد.
- ۳- بين نمرات آزمون جديد و فرم موازي آن ضريب همبستگي محاسبه كنيد.
- ۴- ضريب همبستگي به دست آمده را براي ارزشيابي اعتبار آزمون جديد تفسير كنيد.

روشهاي برآورد **اعتبار** آزمون ۳- روش دو نيمه كردن

روش دو نيمه كردن بر اساس ضريب همبستگي بين نمره اي كه آزمودني ها در دو نيمه از يك آزمون به دست مي آورند ، محاسبه مي شود. مثلاً نمره آزمودني در سوالهاي فرد و نمره وي در سوالهاي زوج آزمون.